

P A Ž Y M A

Apie Lietuvos esperantininkų sąjungos veiklą

Lietuvos esperantininkų sąjunga įkurta 1919 metais Kaune. Jos kūrėjas ir pirmasis jos vadovas buvo žymus Lietuvos visuomenės veikėjas, prelatas, rašytojas, poetas, publicistas, literatūros kritikas, mokslininkas profesorius Adomas JAKŠTAS-Aleksandras DAMBRAUSKAS. Ši visuomeninė organizacija 1918-1940 metais buvo viena aktyviausiai tuometinėje Lietuvoje veikusių tokio pobūdžio organizacijų.

Prasidėjus Lietuvos okupacijai 1940 m. Lietuvos esperantininkų sąjunga kaip ir didžioji dauguma organizacijų okupacinės valdžios buvo likviduota.

Prasidėjus atgimimui Lietuvoje 1988 m. ši visuomeninė organizacija viena iš pirmųjų dar tarybinėje Lietuvoje buvo atkurta Kaune.

Per beveik tris dešimtmečius ši atkurtoji visuomeninė organizacija tapo viena iš rezultatyviausiai veikiančių organizacijų Lietuvoje.

Pagrindiniai Lietuvos esperantininkų sąjungos pasiekimai yra šie:

1. 1989 metais, t.y. dar tarybinėje Lietuvoje, Lietuvos esperantininkų sąjunga kolektyvine nare įstojo į Pasaulinę esperantininkų sąjungą (Universala Esperanto-Asocio – UEA) turinčią konsultacinį statusą prie UNESCO, kurios būstinė yra Roterdame, Nyderlanduose.

2. 1991 metais buvo atkurtas 1918-1940 metais leistas išeinantis kas du mėnesius žurnalas esperanto kalba „Litova stelo“ (Lietuvos žvaigždė), kuris yra platinamas apie 50- yje pasaulio šalių.

3. Lietuvos esperantininkų sąjunga perėmė nuo 1959 m. kasmet organizuotų paeiliui Latvijoje, Estijoje, Lietuvoje Baltijos esperantininkų dienų Lietuvoje organizavimą, kuriose paprastai dalyvauja po 300 esperantininkų iš 30 Europos ir kitų pasaulio šalių. Iki šiol Lietuvoje organizuoti 17 tokių tarptautinių renginių.

4. 1991 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybei neatlygintinai perdavus neterminuotai naudotis Lietuvos esperantininkų sąjungai pastatą Kaune, L.Zamenhofo g. 5, šiame pastate glaudžiai susijusiam su esperanto kalbos kūrėjo Liuviko ZAMENHOFO gyvenimu ir veikla įkurti visame pasaulyje žinomi Lietuvos esperantininkų namai, kuriuose įsikūrė Lietuvos esperantininkų sąjungos būstinė, unikali literatūros esperanto kalba biblioteka turinti per 10000 pavadinimų knygų, esperantininkų veiklos Lietuvoje archyvas, esperanto kalbos mokymo centras, leidybos centras, žurnalo redakcija, turizmo agentūra, svečių kambariai ir kt. Kuriamas L.Zamenhofo ir esperantininkų veiklos Lietuvoje muziejus.

5. 1998 metais Lietuvos esperantininkų sąjungos rūpesčiu Veisiejuose yra pastatytas ir atidengtas paminklas esperanto kalbos autoriui Liudvikui ZAMENHOFUI. 2005 metais Vilniuje viena gatvė pavadinta Liudviko ZAMENHOFO vardu.

6. 1999 metais įkurtas Lietuvos esperantininkų sąjungos skyrius Vilniuje.

7. 1996 - 2008 metais Lietuvos esperantininkų sąjungos kvietimu Lietuvoje lankėsi Pasaulinės esperantininkų sąjungos prezidentai prof. Lee CHONG-YEONG (Pietų Korėja), prof. Renato CORSETTI (Italija), generalinis direktorius Osmo BULLER

(Suomija) , kurie be kitos programos susitiko su Lietuvos Respublikos prezidentais Algirdu BRAZAUSKU., Valdu ADAMKUMI, Seimo pirmininkais Česlovu JURŠĖNU, Artūru PAULAUSKU, tuometiniais užsienio reikalų, kultūros, švietimo ir mokslo ministrais ir kitais aukštais Lietuvos pareigūnais.

8.Savo nuoseklia, aktyvia ir rezultatyvia veikla Lietuvos esperantininkų sąjunga pasiekė, kad 2005 metais Lietuvoje būtų organizuotas jubiliejinis 90-asis pasaulinis esperantininkų kongresas. Šis kongresas iki šiol lieka didžiausiu Lietuvos istorijoje tarptautiniu renginiu tiek pagal dalyvių skaičių (2344 asmenys), tiek pagal atstovautų valstybių skaičių (60 pasaulio šalių), tiek pagal trukmę (liepos 23-30 dienomis) . Kongreso globėjas buvo Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas ADAMKUS. Sveikinimą kongresui atsiuntė tuometinis UNESCO generalinis direktorius Koichiro MATSURA. Kongreso Garbės komitetą sudarė 30 iškiliausių mūsų šalies žmonių, pvz. tuometinė Europos komisijos narė Dalia GRYBAUSKAITĖ, tuometinis Europos žmogaus teisių teismo teisėjas prof. Pranas KŪRIS, prof. Vytautas LANDSBERGIS, poetas Justinas MARCINKEVIČIUS, operos dainininkas Virgilijus NOREIKA, akademikas Zigmąs ZINKEVIČIUS ir kiti. Kongreso proga buvo išleistas specialus pašto ženklas.

9.2008 metais Lietuvos esperantininkų sąjunga Vilniuje labai sėkmingai organizavo prestižinį tarptautinį renginį pasaulinį esperantininkų-žurnalistų kongresą , kuriame dalyvavo per 250 asmenų iš 40 pasaulio šalių. Renginio globėjas buvo tuometinis Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Gediminas KIRKILAS.

10. Lietuvos esperantininkų sąjunga dar organizavo visą eilę mažesnių tarptautinių esperantininkų renginių (65-ąjį tarptautinį SAT-kongresą Kaune, 8-ąją tarptautinę medicinos-esperantininkų konferenciją Kaune, tarptautinę konferenciją esperanto kalbos mokymo metodikos klausimais Kaune, 2-ąjį Europos esperantininkų forumą Kaune, 11-ąjį tarptautinį ekumeninį esperantininkų kongresą Kaune, 57-ąjį tarptautinį esperantininkų-katalikų kongresą Kretingoje, 38-ąją tarptautinę mokytojų-esperantininkų konferenciją Kaune, 71-ąjį tarptautinį aklųjų esperantininkų kongresą Vilniuje, 36-ąjį tarptautinį vaikų esperantininkų kongresėlį Vilniuje ir kt.

11. 2005 metais Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose Lietuvos esperantininkų sąjunga organizavo tarptautinį 4-ąjį NITOBÉ-simpoziumą tema „Kalbiniai-politiniai Europos sąjungos plėtos aspektai“, kuriame dalyvavo per 100 žymių Europos politikų, kalbinės politikos mokslininkų, visuomenės veikėjų iš daugiau nei 30 pasaulio šalių.

12.Lietuvos esperantininkų sąjunga itin aktyviai dirba leidybos srityje. Jai organizuojant ir koordinuojant įvairiose prestižinėse Lietuvos leidyklose („Alma Littera“, „Baltos lankos“, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, „Ryto Varpas“ ir kt.) 2000-2010 metais buvo išleista per 100 fundamentalių knygų esperanto ir lietuvių kalbomis esperanto kalbos mokymo, esperantininkų veiklos istorijos, interlingvistikos, ir esperantologijos, tarptautinės kalbos problematikos klausimais, grožinės literatūros kūrinių, pažintinių knygų apie Lietuvą ir pan.

13.Lietuvos esperantininkų sąjunga taip pat aktyviai ir nuosekliai dirba esperanto kalbos mokymo srityje. Jos organizuojamuose kursuose įvairiuose Lietuvos miestuose per pastaruosius metus baigė per 5000 asmenų. Buvo pakviesti dėstytojai iš Australijos, Brazilijos, Bulgarijos, Lenkijos, Slovakijos.

14.Lietuvos esperantininkų sąjunga savo sisteminga veikla pelnė tarptautinį pripažinimą. 1995 metais ji gavo tarptautinę premiją „Cigno“ (Gulbė) , 1997 metais Lietuvos esperantininkų sąjunga gavo tarptautinio Grabovskio fondo premiją. 2003 metais Lietuvos esperantininkų sąjunga buvo pripažinta geriausiai veikiančia nacionaline esperantininkų organizacija pasaulyje ir gavo prizą „Trofeo Fyne“.

15.Lietuvos esperantininkų sąjunga daug dirba visuomenės švietimo, edukacinėje srityje informuodama apie tarptautinės kalbos problematiką, savo veiklą visose pagrindinėse veiklos kryptyse, esperantininkų sąjūdžio esmę ir prasmę. Organizuojamos paskaitos, straipsniai ir interviu spaudoje, dalyvaujama televizijos ir radijo laidose ir kt.

16.Lietuvos esperantininkų sąjungos vadovai (Povilas JEGOROVAS, Audrys ANTANAITIS, Vytautas ŠILAS ir kiti) yra nuolat renkami į įvairių tarptautinių esperantininkų organizacijų vadovybę. Trys žymūs Lietuvos esperantininkai (Petras ČELIAUSKAS, Telesforas LUKOŠEVIČIUS, Antanas MEKYS) yra išrinkti Pasaulinės esperantininkų sąjungos Garbės nariais.

17.Lietuvos esperantininkų sąjunga nuolat plečia ir puoselėja tarptautinius ryšius. Gausios Lietuvos esperantininkų delegacijos dalyvauja kasmetiniuose pasauliniuose esperantininkų kongresuose įvairiose pasaulio šalyse, Europos esperantininkų kongresuose, daugelyje kitų tarptautinių renginių, prisideda prie tų renginių programos.

18.Lietuvos esperantininkų sąjunga savo veiklai įvairiais laikotarpiais yra gavusi ženkliai finansinę paramą iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Vilniaus ir Kauno savivaldybių, įvairių fondų ir kt.

19.Europos komisijos narys esperantininkas Vytenis Povilas ANDRIUKAITIS 2016 m. liepos 28-29 dienomis dalyvavo Slovakijos Nitros mieste vykusioje tarptautinėje konferencijoje tema „ Kalbinės komunikacijos perspektyvos Europos sąjungoje“ ir skaitė pagrindinį pranešimą esperanto kalba. Ši konferencija buvo įtraukta į Slovakijos pirmininkavimo Europos sąjungai renginių programą. Vytenis Povilas ANDRIUKAITIS 2017 m. birželio 2-4 dienomis Vokietijos mieste Freiburge dalyvavo Europos esperantininkų konferencijoje, skirtoje Liudviko ZAMENHOFO mirties 100-metų paminėjime, ir pasakė programinę kalbą.

20.Šiuo metu Lietuvoje yra per 6000 aktyvių esperantininkų.Didžioji jų dalis priklauso Lietuvos esperantininkų sąjungai. Lietuvos esperantininkų sąjunga šiuo metu yra viena solidžiausių ir aktyviausių visuomeninių organizacijų Lietuvoje, turi didelį pripažinimą ir autoritetą šalyje ir užsienyje.

Lietuvos esperantininkų sąjunga yra visuomeninė organizacija, vienijant šią kalbą mokančius bei ją platinančius žmones, o taip pat palaikančius tarptautinės kalbos idėją asmenis. Pagrindiniai organizacijos tikslai yra aiškinti tarptautinės kalbos problemos buvimą ir tokios kalbos būtinumą, populiarinti tarptautinę esperanto kalbą, organizuoti jos mokymą, skatinti šios kalbos naudojimą įvairiose gyvenimo sferose, platinti žinias apie Lietuvą užsienio esperantininkų tarpe.

Tarptautinė esperanto kalba yra unikalus reiškinys pasaulio mastu. Su Lietuva savo gyvenimu ir veikla susijęs tarptautinės esperanto kalbos kūrėjas Liudvikas Lazaris ZAMENHOFAS, kuris yra vienas žymiausių pasaulio litvakų, tikėjo, jog ši kalba suartins tautas, įneš į pasaulį taiką, paskatins tautas pažinti viena kitą ir bendradarbiauti. Esperanto kalba yra sukurta tam, kad palengvintų bendravimą įvairių tautų žmonėms, padarytų šį bendravimą lygiateisį ir demokratišką. Ši kalba jau egzistuoja 130 metų ir per tą laiką įrodė esanti tikrai gyva kalba, kuria galima perteikti pačias subtiliausias mintis. Dabar daugiau nei 100 pasaulio šalių keli milijonai žmonių kalba šia tarptautine kalba, tinkančia tiek poezijai, tiek mokslui, tiek filosofijai, tiek prekybai, tiek susirašinėjimui, tiek kitiems žmonių poreikiams. Nė vienai tautai esperanto kalba nėra gimtoji. Ji tarsi tiltas sujungia įvairias kultūras ir priklauso visiems žmonėms.

**Kaunas,
2018 m. vasario 28 d.**

**Lietuvos esperantininkų sąjungos
Valdybos pirmininkas**

Povilas JEGOROVAS